

In dit document vindt u a. een omschrijving van het stewardshipbeleid, b. de relatie tussen stemrecht en stewardshipactiviteiten en c. het beleid ten aanzien van stewardship en mogelijke belangenverstrengeling.

A. Stewardshipbeleid

De wereld van beleggen zit vol met Engelse termen: stewardship is daar een voorbeeld van. Stewardship is te vergelijken met het begrip 'rentmeesterschap'. Centraal staat het zorgvuldig financieel beheer en het bewustzijn dat dit beheer uitgevoerd wordt voor een ander met diens geld of goederen. Van groter belang is wat een belegger zoals het Unilever APF doet als steward: het treedt op als een betrokken aandeelhouder. Dit houdt (onder meer) in dat het APF zich informeert over wat er speelt bij ondernemingen, met de leiding van die ondernemingen spreekt, het de onderneming bijstuurt waar dat kan en moet, stemt op aandeelhoudersvergaderingen en transparant rapporteert over al die activiteiten. De focus van het Unilever APF als belegger is (ook) gericht op de lange termijn en de toename van de waarde van een onderneming: ook dat is onderdeel van stewardship.

Duurzaamheidsplan

Het pensioenfonds maakt elke drie jaar een plan op het gebied van duurzaam beleggen (de laatste versie is van augustus 2024) en evalueert het plan voortdurend. In dat beleidsplan staat welke fundamentele principes/doelen het fonds hanteert voor zijn beleggingen en hoe dat beleid uitgevoerd wordt. Om dat beleid uit te voeren maakt het fonds gebruik van partijen die werkzaamheden voor het fonds uitvoeren: die partijen spelen ook een rol bij stewardship.

Duurzaam beleggen en stewardship kennen een overlap. Goed ondernemingsbestuur is één van de onderdelen van duurzaam beleggen en stewardship gaat gericht in op hoe een belegger zich opstelt tegenover de ondernemingen waarin hij belegt om te zorgen dat ondernemingen zich verantwoord/duurzaam gedragen en zij op langere termijn meer waarde krijgen: het aangaan van een lange, opbouwende kritische relatie staat centraal. Stewardship is als het ware een programma hoe beleggers die relatie het beste kunnen insteken. Steeds meer landen voeren stewardshipcodes in en Nederland kent er vanaf 2018 ook één.

Reikwijdte stewardship bij Unilever APF

Stewardship gaat over beursgenoteerde ondernemingen waarin Unilever APF belegt door middel van aandelen of waaraan financieringen zijn verstrekt. Landen waaraan het fonds leningen verstrekt vallen niet onder het stewardshipbeleid, hoewel duurzaam beleggen ook daar een rol kan spelen.

Het APF belegt in aandelen of financiert bedrijven, maar doet dat niet zelf. Daarvoor maakt het gebruik van een fiduciair beheerder en dat is Uninvest.

- Een klein deel van de aandelenportefeuille van Progress wordt per aandeel door Uninvest beheerd. Daar kan het APF precies aangeven welke ondernemingen het wel of niet in wil beleggen/financieren en kan het de meest volledige invulling geven aan stewardship.
- De overige aandelenbeleggingen (voor Progress en Forward) worden beheerd binnen beleggingsfondsen waar Uninvest op toeziet. Op basis van proportionaliteit wordt waar mogelijk zoveel mogelijk rekening gehouden met het beleid van Unilever APF. Daar is zeker sprake van

stewardshipactiviteiten, maar het fonds is meer aangewezen op medewerking van andere partijen.

Het is van belang om vooral bij de laatste categorie duidelijk te maken op welke manier Unilever APF stewardshipbeleid praktisch geïntegreerd is in de afspraken met Uninvest en bij de beleggingsfondsen.

Nederlandse Stewardship Code

Op hoofdniveau bevatten stewardshipcodes in de meeste landen de volgende elementen:

1. Zorg dat je een stewardshipcode hebt.
2. Zorg dat je in de gaten houdt hoe ondernemingen waarin je belegt het doen.
3. Zorg dat je de dialoog aangaat met ondernemingen waarin je belegt.
4. Zorg dat je gebruik maakt van jouw stemrecht (alleen en/of samen met anderen).
5. Zorg dat je vastlegt op welke manier je zorgt dat diverse belangen gescheiden blijven.
6. Zorg dat je transparant bent over hoe je stemt als belegger.

Een aantal punten is te verdelen naar onderliggende acties. Die acties zijn terug te vinden in de bespreking van de zes hoofdpunten.

Maak een stewardshipcode

Het fonds voldoet hier aan door middel van dit document dat gepubliceerd is via de website van het fonds. Minimaal eens per jaar wordt gecontroleerd of het document nog actueel is en wordt de samenhang met andere initiatieven op het gebied van duurzaam beleggen en betrokken aandeelhouderschap beoordeeld. Het stewardshipbeleid is proportioneel (in verhouding) tot de mogelijkheden die het fonds heeft.

Hou in de gaten hoe de ondernemingen waarin je belegt het doen

Duurzaam en betrokken “rentmeesterschap” is mogelijk als het pensioenfonds geïnformeerd is over het reilen en zeilen bij ondernemingen waarin het belegt. Het fonds ontvangt van Uninvest rapportages over ondernemingen. In beide gevallen wordt gerapporteerd over kwesties die waarschijnlijk het vermogen van de onderneming om op de lange termijn waarde te creëren in grote mate beïnvloeden (denk aan de strategie van de onderneming, het bedrijfsmodel, resultaten, risico's en kansen). Unilever APF en Uninvest overleggen periodiek over de rapportage-opzet, de inhoud van de rapportages en hoe zij bijdragen tot geïnformeerd zijn en geïnformeerd stemmen.

Ga de dialoog aan met ondernemingen waarin je belegt

Een externe dienstverlener (momenteel Federated Hermes EOS) treedt op basis van het pensioenfondsbeleid, als daar aanleiding toe is, in overleg met bestuur van ondernemingen. Op verzoek wordt aan de ondernemingsleiding inzicht gegeven in de volledige beleggingspositie van het fonds in die onderneming. In uitzonderlijke situaties zal via Federated Hermes EOS een dialoog gevoerd worden met relevante stakeholders van de ondernemingen waarin het pensioenfonds belegt.

Als Unilever APF overweegt gebruik te maken van zijn recht om een buitengewone AvA¹ bijeen te roepen doet het dat niet zonder voorafgaand overleg te hebben met het bestuur van de onderneming. Het fonds kan als aandeelhouder ook gebruik maken van zijn recht om voorstellen op de agenda van een AvA te plaatsen. Indien dat gebeurt, zorgt het fonds ervoor dat het vertegenwoordigd is om een toelichting te geven en (zo nodig) vragen te beantwoorden.

Maak gebruik van jouw stemrecht (alleen en/of samen met anderen)

Unilever APF oefent zijn stemrecht uit bij vrijwel alle beursgenoteerde ondernemingen (in elk geval die binnen de Europese Economische Ruimte). En het doet dat met kennis van zaken (daarvoor houdt het in de gaten hoe ondernemingen het doen, zie hierboven). Indien tegen een voorstel van de onderneming gestemd wordt, of als er blanco gestemd wordt, geeft het fonds op verzoek van het bestuur van de onderneming een toelichting op het stemgedrag. Federated Hermes EOS treedt namens het pensioenfonds op bij de uitoefening van zijn stemrecht (dit wordt ook wel proxy voting of 'stemmen op afstand' genoemd).

Er wordt afgezien van het uitoefenen van stemrecht als het pensioenfonds een netto short positie² heeft in een onderneming. Het fonds leent geen aandelen uit met als doel dat anderen gebruik maken van het stemrecht. Het uitlenen van aandelen gebeurt om extra rendement te kunnen behalen en is niet bedoeld als een middel om een short positie tot stand te brengen.

Leg vast hoe je zorgt dat diverse belangen gescheiden blijven in stewardship

Alle partijen die betrokken zijn bij de stewardshipactiviteiten van Unilever APF (inclusief het fonds zelf) dienen gedragscodes te hanteren waarmee het risico op belangenverstremgeling met ondernemingen voorkomen en beheerst wordt. Gedragscodes dienen ertoe te leiden dat (potentiële) conflicten opgelost worden.

Wees transparant over hoe je stemt als belegger

Hieronder vallen zaken zoals:

- Een omschrijving van het stembelief en rondom het voorkomen van belangenverstremgeling bij stewardship op een website en dat onderhouden.
- Het publiceert een algemene omschrijving van zijn stemgedrag en het licht daarbij de belangrijkste stemmen toe.
- Het publiceert hoe per in stemming gebracht onderwerp gestemd is.
- Het publiceert hoe dit beleid uitgevoerd is en hoe het geïntegreerd is in de afspraken met Uninvest.

---

¹ Een buitengewone AvA is elke aandeelhoudersvergadering die plaatsvindt buiten de jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering. Aanleiding is een dringend onderwerp waar de aandeelhouders over moeten stemmen.

² Short posities worden ingenomen als de verwachting bestaat dat de waarde van een aandeel zal dalen: door middel van die positie kan geld verdiend worden aan een daling. Van een netto positie is sprake als de short posities groter zijn dan de long posities in een onderneming.

B. Stemrecht en stewardship

Het stewardshipbeleid gaat gericht in op hoe een belegger ondernemingen waarin hij belegt, beweegt dat zij zich richten op het behalen van waarde op de langere termijn: het aangaan van een lange, opbouwende kritische relatie staat centraal. Stewardship gaat vooral om de interactie met de leiding van ondernemingen en het afleggen van verantwoording aan de deelnemers van het fonds over wat het pensioenfonds doet met zijn stemrecht als belegger: hoe het een (langer) betrokken aandeelhouder is.

Stemrecht en stewardship komen bij elkaar bij onderwerpen die geagendeerd worden door de leiding van een onderneming bij een aandeelhoudersvergadering, zoals:

- Klassieke onderwerpen op het gebied van goed ondernemingsbestuur, waaronder:
  - Samenstelling en benoeming Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen.
  - Beloningsbeleid.
- Onderwerpen die te maken hebben met duurzaamheid.
- Andere aandeelhoudersvoorstellen.

Invullen stemrecht

Het plan Duurzaam Beleggen bevat acht fundamentele principes/doelen die het fonds hanteert voor zijn beleggingen. In dat plan en op de website staat hoe het fonds verwacht dat ondernemingen rekening houden met deze principes/doelen: zo worden ondernemingen geacht te voldoen aan standaarden van (onder meer) de Verenigde Naties en OECD.

Per fundamenteel principe/doel is telkens uitgewerkt hoe keuzes gemaakt worden bij de beoordeling van het gedrag van ondernemingen. Acties die niet in lijn zijn met de principes worden geclassificeerd naar een schending die licht, medium of hoog is. Dit vormt het uitgangspunt voor de invulling van het stemrecht van het pensioenfonds. Behalve het gebruik van stemrecht, hanteert het pensioenfonds ook andere middelen om de principes in zijn beleggingen vorm te geven, zoals een dialoog voeren met ondernemingen en gericht investeren in ondernemingen met een expliciet duurzaamheidsdoel (dit laatste wordt ook wel impact investing genoemd).

Voor de uitoefening van stemrecht maakt het pensioenfonds gebruik van een externe serviceverlener (Federated Hermes EOS): dit wordt ook wel proxy voting of 'stemmen op afstand' genoemd. Deze manier van stemmen zorgt ervoor dat Unilever APF zijn stem bij aandeelhoudersvergaderingen kan laten gelden zonder dat het bij die vergaderingen aanwezig is (dat zou veel extra personeel en veel extra geld vergen). Daarnaast verenigt Federated Hermes EOS meerdere aandeelhouders en wordt de stem op die manier ook luider. Federated Hermes EOS heeft kennis van de stemprincipes die het pensioenfonds belangrijk vindt en Federated Hermes EOS houdt daar rekening mee. Het fonds kan daarom vaak aansluiten bij het algemene stembeleid dat Federated Hermes EOS uitvoert. Het fonds kan actief geïnformeerd afwijken van dat algemene beleid als het daar aanleiding toe ziet of op basis van signalen die het ontvangt.

Stemrecht hoort bij aandelen en beleggen in aandelen kan op een aantal manieren. Unilever APF maakt gebruik van een fiduciair manager (Univest) en belegt voor de beide kringen nagenoeg geheel via Univest beleggingsfondsen. De redenen daarvoor zijn dat het samenbrengen van vermogen ervoor zorgt dat het beheer goedkoper is en dat dit voordeel elders ingezet kan worden. Beleggen via fondsen houdt in dat de economische voor- en nadelen voor rekening zijn van het pensioenfonds. Het vermogen in een fonds is (juridisch) bezit van dat beleggingsfonds.

Stemmen op afstand en beleggen via beleggingsfondsen houdt in dat het Unilever APF beleid ingepast is in dat van andere partijen. Zoals gezegd maakt het pensioenfonds afwegingen tussen kosten van vermogensbeheer en de optimale mate van invloed die mogelijk is. Invloed via stemrecht is een overweging bij de selectie van partijen die het vermogen beheren. Bij bestaande managers vindt overleg plaats om invloed op het beleid uit te oefenen. Bij nieuwe beleggingen wordt expliciet en proportioneel rekening gehouden daarmee.

De praktijk en (her)ijking van het APF beleid

Unilever APF stemt waar dat mogelijk is. Inhoudelijk is over het stembeleid met betrekking tot ondernemingszaken te zeggen dat op alle belangrijke punten gestemd wordt en dat de focus van het beleid gericht is op een goede leiding van de onderneming die zorgdraagt voor een focus op een onderneming die verantwoord/duurzaam groeit en daarmee in waarde toeneemt (zoals gezegd zijn duurzaamheidsonderwerpen ook discussiepunten met ondernemingen). Het stembeleid is momenteel proportioneel (in verhouding) tot de mogelijkheden die het pensioenfonds heeft.

Periodiek bestudeert het fonds of het met Federated Hermes EOS afgestemde beleid nog past bij de recente beleidsvisie en gaat het na of Federated EOS nog voldoet. Overwegingen van duurzaam beleggen zijn onderdeel van de periodieke evaluatie die gedaan worden voor de beleggingsfondsen en onderliggende beheerders. Vooralnog zijn de structurele voordelen van beleggingsfondsen passend voor het pensioenfonds.

C. Belangenverstrengeling en stewardship

De stewardshipcode vereist dat Unilever APF mogelijk tegenstrijdige belangen omtrent stewardshipactiviteiten identificeert, voorkomt en beheerst via een gedragscode en beleid. Ook Univest als fiduciair beheerder dient daar zorg voor te dragen. Evenals Federated Hermes EOS die stemt namens het APF. Als er kwesties naar voren komen, dan worden zij opgelost door in gesprek te gaan met elkaar en tegenmaatregelen te nemen.

Het APF kent sinds lange tijd een gedragscode die (onder meer) ingaat op het tegengaan van voorkennis en het voorkomen van belangenverstrengeling. Daarnaast vereist het APF dat partijen waar het mee werkt ook werken met gedragscodes: ook partijen die werkzaamheden voeren in het kader van stewardshipactiviteiten. Behalve het hebben van een gedragscode, controleert het APF aantoonbaar dat partijen zoals Univest, Federated Hermes EOS en Sustainability (die informatie aanlevert op duurzaamheidsgebied) daar ook naar handelen.